

Modri cvet naše Ljube Gospe.

Igra v dveh dejanjih. Priredil E. S.

O s e b e :

Mati Podgorka, logarjeva žena.

Ivanka, }
Lojzka, } njene hčerke.
Marica, }

Trije angeli.

Trije škratje

(Lahko nastopi tudi več angelov.)

Prvo dejanje.

(V gozdu. Kapelica s sliko naše Ljube Gospe. Večeri se. Od desne in leve lahno priplešejo angeli. Če mogoče, naj jih spremlja klavir ali violina.)

Prvi prizor.

(Trije angeli. Prvi nosi previdno modri cvet — velika umetna cvetlica.)

1. angel: Lahno, lahno noč prihaja,
tihi mrak zemljo objema,
z zlato zoro praznik vstaja,
ki k Mariji srca vnema.

2. angel: Praznik njen je svetel sij,
ki nas dviga, osrečuje.
K viru naših melodij
naša srca povzdiguje.

3. angel: K Bogu vodi vse ljudi
in veselje, radost trosi,
k Bogu, viru milosti,
tja človeške prošnje nosi.

1. angel (*kaže v daljavo*):

Vidiš li tam hišo belo?

V njej pošteni so ljudje.

Žalost stiska jim srce,
ali kmalu bo veselo.

Za Marijin praznik sveti
radost naj zavlada v njem.

Bede ne bo treba zreti
dobrim, revnim tem ljudem.

2. angel: Da bi beda pobegnila?

1. a n g e l : Tu, Marijin modri cvet.
Deva ga je podarila,
da razveseli ta svet.
3. a n g e l : Glej, dekleta sem gredo.
1. a n g e l : Žalostne so jim oči
in boleost se premočno
bednih, plašnih src drži.
Ali kmalu bo minila
žalost blede, z njo bridkost,
in namesto nje stopila
neskaljena bo radost. (*Angeli izginejo.*)

Drugi prizor.

Ivanka, Lojzka, Marica.

(Ivanka in Lojzka nosita v rokah cvetice in vence. Najmanjša, Marica, nosi kito cvetja in šopek cvetic. Hitela je naprej in govori sestrama, ki šele prideta.)

M a r i c a : Ali ni lep moj šopek? Mamici ga bom dala,
da bo vesela. (*Ivanki.*) Ali misliš, da ji bo prav?

I v a n k a : Seveda, ko je tako lep! Spominčice so
modre kot božje nebo in mamica jih ima zelo rada.
Tudi tvoje oči so modre kot nebo.

M a r i c a (*ji vpade v besedo*): In mamica me ima zelo
rada.

I v a n k a : Ali si navihana! — Sedaj pa le urno okra-
simo kapelico, da nas noč ne zaloti. Mamica bi
bila v skrbeh.

L o j z k a : Le brž napravimo! (*Deklice krasi kapelico,
medtem pojo kako Marijino pesem.*)

L o j z k a (*ko je kapelica okrašena*): Lepo je okrašena
naša kapelica za Marijin praznik.

M a r i c a : ...in za moj god. Jutri je moj god, da.
(*Sestri se nasmehmeta Marici, ki ponosno nada-
ljuje*): Marija je najlepše ime na svetu in vesela
sem, da mi je tako ime.

I v a n k a (*se nasmehne*): Prav imaš. Toda vedi tudi
to, da more izmed treh sester samo ena imeti to
lepo ime.

M a r i c a (*premišljuje*): Saj res! Kako bi nam mama
drugače kaj naročila? Pomisli, če bi mamica rekla:
»Marica, pometi sobo!« in bi ti mesto mene po-
metla.

Ivanka: To bi se ti dobro zdelo, ti mala Lenčka.

Marica (*navdušeno*): Kaj bom le dobila za god? — (*Malo premisli, nato boječe*): Denarja nimamo, pa ne bo mnogo. Ivanka, ali misliš, da ne bom nič dobila?

Ivanka: Če si bila pridna, bo že kaj. In vest ti ničesar ne očita?

Marica: (*ponosno glasno*): Prav ničesar! (*Spomnila se je nečesa, vsa poparjena.*) Pač. Dvakrat sem vzela sladkor iz škatle, pa mi je mama že oprostila.

Ivanka: Potem je vse v redu. Zdaj pa brž teci v grad in nesi gospe ta lepi šopek. (*Ji ga da.*) Vesela ga bo.

Marica: In grajskega Milana bom vprašala, če imajo res majhno ljubko mačico, vso belo, s črnim gobčkom in črnim repkom. (*Odhiti.*)

Tretji prizor.

Ivanka, Lojzka.

Ivanka: Kako hitro je zopet vesela! Vso žalost je pozabila, naša mala.

Lojzka: O, naj se le smeje, dokler še more. Medve pa še hitro urediva šopke, da jih ponese stara potovka v mesto in bomo spet kaj zaslužili. (*Sedeta na leseno klop pred kapelico.*)

Ivanka (*dvigne svoj šopek*): Mamica bo vesela, ko bo videla ta lepa vezila. Očka jih ne more več videti.

Lojzka: Žalostna sem. Kako lepo je bilo lani na Marijin praznik. In letos? Ubogi očka! Pred letom se je ob tem času vrnil s sejma in je prinesel Marici lepo punčko za god. Vriskala je od veselja in ga objemala. — Danes pa ne vidi več svoje male Marice, ker je tema v njegovih očeh. Samo njen smeh sliši in ta ga boli, ker ga spominja lepših časov.

Ivanka: In kako potrpežljivo prenaša svojo slepoto. — Ali si ga že kedaj slišala, da bi godrnjal ali tožil? Nikoli. Še šali se včasih. A šala mu pride le z usten, ne iz srca.

Lojzka: In kako je ljubil svoj god. Kako se je veselil vsakega debla, vsake cvetice. Kako ponosen je bil, ko se je vračal z obilnim plenom z lova. Kaka nesreča, da ga je krogla divjega lovca oslepila... Zdaj pa le hitive, Ivanka, hladno postaja in mrači se, treba je iti domov.

Ivanka: Čuj, Lojzka, nekaj te prosim. Nesi sama cvetice domov in povej, da pridem kmalu za tabo.

Lojzka (*jokavo*): Sama naj grem vso dolgo pot skozi gozd? Saj se bo kmalu stemnilo.

Ivanka: Dekletce, ki je v gozdu doma, se ne sme bati.

Lojzka: In ti? Kaj boš ti tu počela?

Ivanka: Takoj ti povem. — Ali se še spominjaš, kako nama je babica mnogokrat pripovedovala o modrem cvetu?

Lojzka: Vem, vem. O modrem cvetu naše Ljube Gospe. (*Pripoveduje.*) Ko je še mati božja po svetu hodila, je prišla z Jezuščkom v širen gozd. Dišalo je po jagodah, ptički so peli in cvetice so dehtele. Trgala je cvetke in jih vezala v šopek svojemu Sinu. Sedla je v senco košatega drevesa in je najlepše cvetke spletala v venec. Mala, neznatna cvetica pa je žalostno skrila glavico pod plašč velike praproti. »O, ko bi bila tako lepa,« je dejala, »da bi me izbrala mila Devica za svoj venec in bi ji lahko rob plašča poljubila!« Jezušček pa je razumel njeno hrepenenje in ji je rekel: »V spomin na tvojo ponižno željo nosi odslej modro barvo Marijinega plašča in ime naj ti bo — Modri cvet naše Ljube Gospe.«

Ivanka: Da, tako nam je babica pripovedovala. In samo enkrat v letu jo je mogoče zagledati. Na predvečer Marijinega praznika jo čist otrok lahko utrga.

Lojzka (*vstane in prime Ivanko za roko*): In ti hočeš —

Ivanka (*vstane*): Ne bom mirovala in ne počivala, dokler ne najdem Marijinega modrega cveta. — Pojdi domov, Lojzka, in nikomur ne povej te skrivnosti. Če Bog hoče, bom našla ta cvet in z njim ozdravila bolnega očeta.

Lojzka: Kakor miška bom tiho in z našo malo se
bom poigrala. Bog ti daj srečo!

Ivanka: Zbogom, Lojzka! (*Lojzka odide.*)

Četrty prizor.

Ivanka (*poklekne pred kapelico*):

O Mati ljuba, Mati mila,
ti naša priprošnjica,
ki si nam Jezusa rodila
kot mati in devica,
usliši revno dete svoje,
ki k tebi se zateka.
Očetu slepo zdaj oko je,
nikjer ne najde leka.
V dobroti svoji ga ozdravi
in daj mu luč oči,
saj revni smo kot murni v travi
in bedni, lačni vsi.
Ti ga ozdravi, tolažnica,
da videl bode drage svoje.
Iskreno prosim te, Devica,
in ne zavrzi prošnje moje.

(Tiho in zamaknjeno moli. Prvi angel nastopi in pri-
nese modri cvet, ki ga vtakne v mah pred kapelico.)

Pety prizor.

Ivanka, prvi angel, ostali angeli v ozadju.

1. angel: Li vidiš cvetko v roki moji?
To je Marijin modri cvet.
Pošilja ga v dobroti svoji,
da celi rane, ki jih daje svet.
Marija sama ga je dala,
uslišala je prošnje tvoje;
Krilatcev zbor ji hvalo poje. —
Ko utrgaš cvetko čudovito,
ti vsako željo ugodi,
a drugim mora biti skrito,
kar ti srce želi.
Molčati moraš, ko jo nosiš,
ker le tako očetu zdravje izprosiš.

(*Angeli izginejo.*)

Šesti prizor.

Ivanka sama.

Ivanka: Kako lepo je bilo med molitvijo. Angela sem videla s čudovitim modrim cvetom. (*Premišljuje.*) Kaj je le povedal? (*Vsa vesela.*) Modri cvet moram utrgati, ne da bi izpregovorila besedo. — In tam? Ali je res? (*Hiti k cvetu in poklekne pred njim*): Nebeški sel, kako si lep! (*Iztegne roko, da bi utrgala cvet, kar prihiti prvi škrat z nakitnico, katero ji ponuja.*)

Sedmi prizor.

Ivanka, 1. škrat.

1. škrat: Pusti to neumno cvetko
in jo meni daj,
cvetk je mnogo, a bolj redko
moj zagledaš raj:
svetle prstane, srebrne,
in ovratnice, zlato;
prilika se ti ne vrne,
stegni le roko.
Vse je tvoje, vzemi, vzemi
biserni nakit,
in najlepša boš med vsemi,
ko jutranji svit.

(Ivanka brez besede odkima z glavo, od druge strani priskače drugi škrat.)

Osmi prizor.

Ivanka, 1. in 2. škrat.

2. škrat: (*ji kaže trakove, žamet, svilo*):
Žamet, svila in trakovi,
vse zate blesti.
To najlepši so darovi,
vzemi brez skrbi.
Kot kraljica boš blestela
in bogata boš, vesela.
Samo eno čuj:
cvetko mi daruj!

(Ivanka odkima in hoče utrgati cvet. 3. škrat skoči izza kapelice pred njo.)

Deveti prizor.

Ivanka, 3 škratje.

3. škrat: Največji dar lepote je,
ki v svet vsa vrata ti odpre.
V pušici tej mazilo
najlepše je darilo.
Le vzemi jo in cvetko daj,
imela boš na zemlji raj.
Nikdar ne bliža se bridkost,
ostane večna ti mladost.

(Obstopili so Ivanko.)

1. škrat: Zlato ti dam.
2. škrat: Obleke.
3. škrat: Lepoto na vse veke.
Vsi trije: Le cvetke daj
in tvoj bo raj.

(Ivanka zmaje z glavo in utrga cvet. Tedaj zagrmí in škratje se prestrašeni umaknejo v ozadje, angeli se prikazujejo.)

Deseti prizor.

Ivanka, angeli, v ozadju škratje.

1. angel: Izgini vsa hudoba,
izgini vsaka zloba.
Branilci teme,
v temo se vrnite,
po čistem tem dekletu
se več mi ne ozrite. (*Škratje pobegnejo.*)

Enajsti prizor.

Ivanka, vsi angeli.

1. angel: Skušnjave težke si prestala
in zmaga tvoja je bila.
In kot nebeška naj zahvala
ozdravi cvet očeta bolnega.
Marijin praznik naj vas srečne
v veselju najde, brez skrbi,
in spremljevalce dam ti večne,
da varna pot bo k vaši hišici.
Zagledal oče kmalu bo cvetico,
ne bo več slep, ne, videl bo, spet zdrav.

Častil nebeško bo Kraljico,
ki modri cvet pošilja mu v pozdrav.

(Ivanka odide in previdno nosi modri cvet, na vsaki strani gre po en angel, drugi in tretji, prvi gleda za njimi.)

Zavesa pade.

Drugo dejanje.

(Siromašna soba. Na desni in levi vrata.)

Prvi prizor.

Mati Podgorka, Lojzka, Marica.

(Podgorka in Lojzka imata ročno delo v rokah in pridno delata; Marica poje svoji punčki uspavanko.)

Marica: Spavaj, spavaj, detece,
zapri očke svoje... (*Sredi pesmi preneha in pogleda Podgorko.*)

Mama, ali je res, da je letos vse tako drago
in da — da ne bom —

Podgorka (*se nasmehne*): In da ne boš ničesar do-
bila za god? Nič se ne boj. Pridni otroci že dobijo
kako malenkost, če so skromni. — Kje pa je Ivanka?

Lojzka: Hotela je splesti še posebno lep venec.
(*Zase*): Da bi le kmalu prišla, a ne brez modrega
cveta.

Marica: Mama, zdaj mi pa le povej pravljico, ki si
mi jo obljubila. Prosim lepo. Očka tako dobro spi.

Lojzka (*iskreno*): O, mama, ko bi naš očka zopet vi-
del. Vedno se mi zdi, da nas bo očka zopet veselo
gledal in se z nami igral.

Podgorka: Prelepo bi bilo, zato nikanar ne mislimo
na to. Pogumno moramo nositi gorje.

Marica (*je prinesla pručko k maminemu stolu, sedla
je in zdaj jo tiho popleče za krilo*): Mama, prav-
ljico!

Podgorka: Katero naj ti povem?

Marica: Ono o belih oblačkih.

Podgorka: No, pa poslušaj. — Ko je bila Ivanka še
majhna kakor si sedaj ti, je stala z očetom pri oknu.
Lep dan je bil in na nebu so plavali drobni beli
oblački. »Očka, odkod pa so ti beli oblački na ne-
nebu?« vpraša Ivanka. In oče, ki je tedaj še vesel gle-
dal v svet, začne pripovedovati: »Nekoč so se po-

dili mali angelčki po nebeških poljanah. Veselo so se igrali, peli so in plesali. Vročje je bilo in nagajivi angeli so šli dražiti svetega Petra. Ta je navadno sedel v svoji hišici pri nebeških vratih in vestno zapisal vsakogar, ki je prišel v nebesa. Angelci so prihajali tiho in previdno vedno bliže in kmalu so zaslišali glasno smrčanje. »E, mojster Peter zopet dreto vleče,« so se nasmehnili. In najporednejši izmed vseh je splezal skozi okno in zagledal je na mizi velike ključe. »Joj, to so pa ključi nebeških vrat,« se je zasmel in ne bodi len, jih je vzela.

Marica: Ali jih sveti Peter nič ni slišal?

Podgorka: Ne, ta je spal dalje. In angelci so s težavo odprli nebeška vrata. Stopili so v krasne preddvore in glej, bister potok je tekkel pred njimi. »Pojdimo se kopat,« so se spomnili. In vedno bolj jih je mikalo v vodo, da so čisto pozabili na to, da ne smejo v preddvore, kjer je potok, namenjen dušam, da se očistijo. Hitro so se slekli in že so skakali po vodi. Škropili so se in vriskali in nič niso opazili Vetra, ki je stal za drevesom in jih gledal. »Angelci vendar ne smejo iz nebes,« si je mislil in že je pihnil in jim odnesel vse lepe bele srajčke.

Marica: Joj, kaj so pa zdaj začeli?

Podgorka: Ničesar niso opazili. Ko so se pa mislili obleči, srajčk ni bilo nikjer. Žalostno so se pogledali in na jok jim je šlo. Tedaj pa je že prihrumel sveti Peter in jih pošteno ozmerjal. In angelci so morali brez srajc v nebesa. Žalostni so bili in niso vedeli kaj početi. V tej stiski pa se jih je usmilila sveta Ana in jim je sešila nove srajčke. Tako lepe kakor prve pa seveda niso bile.

Marica: In kaj se je zgodilo z onimi srajčkami?

Podgorka: Počakaj, da ti povem. Veter jih je gnal pred sabo na nebu in če je posebno lep dan, jih lahko vidimo. Beli biserni oblaki na nebu so angelske srajčke. — (*Nemirna.*) Kje le ostaja Ivanka tako dolgo? Bojim se, da se ne izgubi v gozdu.

Marica: Malo ji pojdem naproti. Saj me pustiš, mama?

Podgorka: Samo pred vrata, Marica.

Marica: Ne bom šla dalje. (*Odide.*)

Drugi prizor.

Mati, Lojzka.

Lojzka: Kako vesela je Marica. Darilo pričakuje za za god.

Podgorka: Da, da. Brezskrbna je in očetova slepota je še ne more žalostiti. Kakor metulj se poigrava med cveti in ne vidi še strtih stebel.

Lojzka: Mama meni se pa zdi, da bo naš očka zopet videl.

Podgorka: Ti otrok moj. — Kje le ostaja Ivanka, tema se že dela.

Lojzka (*jo tolaži*): Ivanka pozna vsako stezico in ne bo zašlo. Nič se ne boj mama, kmalu bo tu.

Tretji prizor.

Podgorka, Lojzka, Marica.

Marica (*pridrvi vsa vesela v sobo*): Mamica, glej, gospod kaplan so mi poslali čokolado. (*Pokaže zavojček.*) »Pridni Marici za god« je napisano na ovitku.

Podgorka: Kako lepo, da so mislili nate. Takoj jutri se jim moraš zahvaliti.

Marica: To moram očku pokazati. (*Hiti k vratom, mati jo zadržuje.*)

Podgorka: Nikar, Marica, Očka spi. Ali si pozabila, kako je bolan?

Marica: Ne bom več, mama. Saj ga imam tako rada.

Četrty prizor.

Podgorka, Lojzka, Marica, Ivanka.

(Vrata se odpro, Ivanka vstopi. V roki nosi previdno modri cvet.)

Lojzka: Ivanka!

Podgorka: Kako dolgo te ni bilo domov, otrok moj. V skrbeh sem bila zate.

(Ivanka odide v sosednjo sobo, ne da bi spregovorila besedo.)

Lojzka (*veselo presenečena zase*): Ivanka ima modri cvet.

Mati: Kako čudna je — — — (*Premor.*)

Ivanka (*se vrne vsa vesela in objame Podgorko*):
Mama, mama!

Podgorška: Kaj ti je, Ivanka?

Ivanka (razburjena): Mama, — očka — vidi.

Podgorška: Ali se ti blede? Kaj ti je? Govori, otrok!

Ivanka (razburjena): O, mama, vse ti povem pozneje, zdaj ne morem, tako sem vesela: našla sem modri cvet naše Ljube Gospe. Zlobni škrtatje so mi ga hoteli oropati in so mi ponujali bogata darila zanj. Pa kaj mi hoče vse bogastvo, če je očka slep? — Tiho sem šla skozi gozd in boječe sem vstopila. Položila sem očetu čudežno cvetko na oči, na njegove uboge oči, zbudil se je — in spregledal. Takoj me je spoznal. »Ivanka, ti si?« me je vprašal in smehljal se je. »Ivanka, vidim, vidim!«

Podgorška (vznemirjena): In potem?

Ivanka: Klical vas je. Ali niste slišali?

Lojzka: Pojdimo hitro k njemu. (Stopi k vratom.)

Podgorška: Moj Bog, ali je to mogoče? — Hvala ti, Marija, hvala.

Lojzka (prepričana): Čudež je bil, čudež. Pojdimo brž. (Hoče vstopiti, pa jo Marica prehititi.)

Marica: Jaz mu bom pa dala svojo čokolado. (Že med vrati.) Očka! —

Zavesa hitro pade.

J. Š.:

Zvezdicam.

*Kaj pa nocoj tako živo migljate,
zvezdice zlate?*

*Kakor iskrice v temnem očesu
se utrinjate v daljnem nebesu.*

*»— V sak utrinek svete noči
išče sledi*

*v srcih človeških za misli svete,
išče prostora za božje Dete —«.*

*Zvezdice zlate, mi smo pripravljani,
ne pozabitel!*

*V vseh naših srcih božjemu Detetu
lučko prižgitel!*